

СТАНОВИЩЕ

от: доц.д-р Теодора Велева Ризова Нов български университет,
департамент „Администрация и управление“

Направление 3.9 Туризъм

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в направление 3.7 Администрация и управление, научна специалност(Организация и управление на производството (горско стопанство и горска индустрия)

На тема: Възможности за развитие на устойчив туризъм в горски територии в Средни Родопи

Основание за представяне на становище: участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед ЗПС - 88/26.02.2024г. на основание на факултетния съвет на факултет „Екология и ландшафтна архитектура“ от 20.02. 2024 с протокол № 344, чл 4(1),(2) и (3) и чл. 34, (3), (4) от Правилника за развитие на академичния състав в Лесотехническия университет за провеждане на процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен доктор, разработена от редовен докторант Николай Александров Ташев, катедра „Маркетинг и управление на производството“ сега „Алтернативен туризъм“

1.Обща характеристика на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд се състои от три основни глави, увод и заключение, както и библиография и съответни приложения. Общият обем на труда е 204 страници основен текст и 161 източника, част от които са от научна литература, както и източници от пространството на ИНТЕРНЕТ.

Изследването има както теоретична, така и емпирична част, която се основава върху самостоятелно разработен инструментариум, както и анализ на данните. В приложенията към дисертационния труд са посочени инструментариума, както и резултатите от направеното изследване.

Актуалността на темата „Възможности за развитие на устойчив туризъм в горските територии в Средни Родопи“ се определя от два основни елемента: от една страна наличието на възможности за развитие на нови видове туристически дейности, при използването на природните дадености на нашата страна, а от друга - от това, че голяма част от изследванията имат

общо теоретичен характер, което „удължава“ пътя от теоретичния анализ към практическото прилагане на знанията за развитието на туристическа дейност. От съществено значение за актуалността е направеният теоретичен, нормативен и емпиричен анализ на темата, а наличието на конкретни данни, дава възможност за непосредствено приложение на резултатите от дисертационния труд.

Целта на изследването е установяването и оценката на организационните форми, които имат непосредствено значение за осъществяването на туристическата дейност. Основната цел на изследването предвижда решаването и на пет основни задачи.

Обект на анализ на работата е територията на 6 общини – Смолян, Чепеларе, Асеновград, Борино, Девин и Баните, наричани в съвкупност Средни Родопи.

Предмет на изследването са организационните форми на алтернативен туризъм в горските площи в региона на Средни Родопи.

Тезата на научното изследване е устойчивото развитие на туризма в горските територии в района на Средни Родопи предполага формиране и развитие на такъв туристически пазар, при който се запазват природните, културни и други ресурси за бъдещите поколения, повишава се нивото на образование и отговорност у туристите и предприемачите и се наблюдават икономически изгоди за местния малък и среден бизнес, както и местното население в настоящия период от време.

В дисертационния труд е използван 161 източник, като се откроява широкия диапазон на използваните източници, като заедно с това на практика всички те са свързани непосредствено с предмета и обекта, посочени в дисертационния труд.

2. Оценка на научната дейност представена в дисертационния труд.

В основата на оценката стои изпълнение на задачите, които си поставя автора и в крайна сметка реализирането на целта на изследването. Изхождайки от представените задачи следва да се отбележи:

-Разкрита е същността на устойчивият туризъм, като са представени различните варианти на разбирането и измежду тях е направена точна

оценка на възможностите за развитието на устойчивия туризъм в горските територии;

-Направен е анализ на основните организационни форми на туристическата дейност, като са посочени онези от тях, които намират своето приложение в конкретните условия на нашата страна. Извършен е преглед на основните методи за анализ на степента на устойчивост на туристическата дейност в отделните видове туризъм;

-На основата на направения анализ е изготвена адаптирана методика за оценка на устойчивостта в Средните Родопи, като е взета под внимание съществуващата среда за реализирането на туристически дейности;

-Направен е прогнозен анализ на формите на устойчиво развитие на туристическата дейност, като заедно с това са представени основните възможности за региона, разгледани както при съществуващите условия, така и с оглед на възможно развитие;

-Дисертационния труд съдържа детайлен анализ на организационните форми на туристическо предлагане, като особено внимание е отделено на икономическите аспекти, характеризиращи отделните форми, техните силни и слаби страни от гледна точка на туризма.

Изхождайки от изпълнението на задачите на дисертационния труд, може да се констатира, че той изпълнява в напълно задоволителен обем поставената пред изследването цел.

В методологично отношение се следва принципа на съответствие на идеята за устойчиво развитие и по-специално за устойчиво развитие на туристическата дейност.

Направения от автора анализ на източниците е съпроводен със собствен поглед, като се изхожда от конкретните условия в Родопите, състоянието на туристическото предлагане и възможните перспективи за развитие.

Това показва, че автора не само е добре запознат със съществуващата методология, но е в състояние и да я адаптира за решаването на конкретни задачи стоящи пред туристическият бранш.

Следва да се отбележи и това, че на основата на конкретното изследване са направени и препоръки, които могат да бъдат използвани от

стопанските субекти, при наличие на определено ниво на подготовка. Така, дисертационния труд има не само научно, но и чисто практическо значение.

3. Научни и научно приложни приноси на дисертацията.

Към основните приноси на дисертационния труд следва да се отнесат:

-анализа на шест общини – Асеновград, Чепеларе, Смолян, Борино, Девин, Баните, обобщено Средни Родопи, и туристическата среда в тях. При това информацията е достатъчно актуална и е събрана през периода 2020 - 2023 години.

Направена е оценка на популярни маршрути в региона, като за целта е проведено съответно изследване на туристическия бранш, а данните са верифицирани за нуждите на изследването;

-направен е анализ на събитията в общините, както и възможността събитията да бъдат обвързани с определени туристически дейности. Разгледани са варианти за използване на определени събития за реализирането на конкретни видове устойчив туризъм;

-създаден е иновативен подход за събирането, обработката и оценката на информацията за туризма в съответния регион. Модела отчита особеностите на туристическите дейности, като заедно с това се адаптира с оглед оценката на отделни предприемачи.

При прилагането на модела е извършена процедура на сравнителен анализ, отчитащ мнението на предприемачите, заети в туризма и туристите, като потребители на конкретния туристически продукт.

Направено е и изследване на сравнителната степен на устойчивост на отделни видове туристическа дейност.

Изхождайки от посочените приноси, може да се констатира, че от една страна присъства научен принос, изразен в адаптирането на моделите за устойчив туризъм към условията на нашата страна и по-конкретно на определен неин регион, а от друга приносите дават научно-приложен елемент, изразен в следното:

-осъвременен анализ на състоянието на туристическия бранш в Средните Родопи;

-прилагането на конкретен оценъчен модел, който позволява създаването на профил на устойчивите форми на туризма в региона;

-модела не се характеризира с чисто умозрително конструиране, а е базиран на мнението както на предприемачите от бранша, така и на мнението на туристите, за реализираните проекти в съответната област.

Общата оценка на научните приноси е висока, тъй като адаптирането на съществуващите модели на устойчивия туризъм към условията на конкретна държава и още повече към условията на конкретен регион е достатъчно сложно и носи собствен научен потенциал.

Направените анализи се основават на максимално широк подход, като автора не е пропуснал да анализира всички, в това число и административно-правни условия на функционирането на туристическият бизнес.

Оценката за научно-приложното значение на дисертационния труд е също така достатъчно висока, тъй като представените модели се основават от една страна на реални данни, а от друга - дават напълно конкретни препоръки и модели за прилагане в областта на бизнеса.

4.Критични бележки.

Като цяло нямам значими критични бележки към дисертационния труд. Все пак ми се струва подходящо, при провеждането на изследването на модела, който автора е разработил, да присъства по-подробен анализ на методологията и степента на представителност на данните, които биха могли да се получат чрез него.

Също така би било подходящо в заключението на дисертацията да бъдат посочени възможностите за адаптиране на модела към други региони.

5.Заключение.

На основата на анализа на представената дисертация, съм **„ЗА“** присъждането на научно-образователната степен **„Доктор“**.

17.03. 24

Доц. д-р Теодора Ризова